

CESTAMI OCHRANY ŽIVOTA A ZDRAVIA

Civilná ochrana

je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v príjimani opatrení na zníženie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí.

Mimoriadnu udalosťou

sa rozumie živelna pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa alebo teroristický útok.

Živelná pohroma

je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných sil, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky, alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok.

Havária

je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok, alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok.

Katastrofa

je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelnej pohromy a havárie.

Ohrozenie verejného zdravia II. stupňa

je nepredvídané a nekontrolované ohrozenie verejného zdravia chemickými, biologickými alebo fyzikálnymi faktormi, vrátane takého ohrozenia verejného zdravia, ktoré má medzinárodný dosah.

Teroristický útok

je použitie násilia alebo hrozby, s cieľom dosiahnuť politické, ideologickej a náboženské ciele. Je to súhrn antihumánnych metód, hrubého zastraňovania politických odporcov a obyvateľstva rôznymi formami násilia.

5. ročník základnej školy

Každá téma obsahuje:

Úvod do problematiky so zreteľom na aktuálne dianie.

- Poznanie varovných signálov CO – činnosť po zaznení varovného signálu VŠEOBECNÉ OHROZENIE, OHROZENIE VODOU, KONIEC OHROZENIA.
- Charakteristika a používanie prostriedkov individuálnej ochrany.
- Úkážka prechodu priestoru kontaminovaného nebezpečnými látkami v ochranných odevoch.
- Kolektívna ochrana, evakuácia – vyhlásenie evakuácie, evakuáčne zariadenia, spôsoby vykonávania evakuácie, evakuáčna batožina.
- Kolektívna ochrana – ukrytie a ochrana v budovách pri mimoriadnej udalosti.
- Diskusia a záver.

Zdroj: revue Civilná ochrana, Na pomoc školám, ročníky 2013, 2014, 2015

Pre učiteľov

Ochrana obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok

Ochrana pred chemickými látkami.

Ochrana pred rádioaktívnymi látkami.

Ochrana pred biologickým materiálom.

Čo rozumiete pod pojmom teroristický útok?

- Úlohy civilnej ochrany vyplývajúce zo Ženevských dohovorov a dodatkových protokolov.
- Civiličná ochrana v Slovenskej republike, jej miesto, úlohy a poslanie.
- Charakteristika – analýza územia obce, mesta, okresu.
- Varovné signály civilnej ochrany – činnosť po ich vyhlásení.
- Jadrové zbrane a ich ničivé účinky.
- Ochrana pred svetelným žiareniom, ochrana pred tlakovou vlnou (tlakovým nárazom).
- Ochrana pred prenikavou radiáciou a rádioaktívnu kontamináciou.
- Činnosť jednotiek civilnej ochrany a obyvateľstva pri hygienickej očistke a čiastočnej špeciálnej očistke materiálu.
- Nebezpečné látky v okolí školy – zásady ochrany pri ich úniku, evakuácia z ohrozeného územia podľa pokynov evakuácej komisie.
- Kolektívna ochrana – druhy ochranných stavieb (úkrytov), pravidlá správania sa v úkrytoch.
- Odstraňovanie nebezpečných látok z povrchu terénu, budov a materiálu.
- Činnosť pri záchrane ľudí zo závalov a poškodených krytov.
- Jódová profylaxia (v okoli AE).

Pre žiakov 5. – 9. ročníka

Poznávanie varovných signálov

- Poznáš varovné signály a základné činnosti po ich vyhlásení?
- Popíš, ako sa vyhlásuje varovný signál VŠEOBECNÉ OHROZENIE, OHROZENIE VODOU, KONIEC OHROZENIA.
- Uved, aká je činnosť po vyhlásení varovného signálu VŠEOBECNÉ OHROZENIE.
- Čo rozumieš pod pojmom teroristický útok?
- Poznáš prostriedky individuálnej ochrany a vieš ich správne používať?
- Príprav si ochrannú masku do predpisanej polohy po varovaní signálom VŠEOBECNÉ OHROZENIE.
- Popíš, z akých hlavných časťí sa skladá ochranná maska CM 3-3h. Aké prostriedky individuálnej ochrany jednotlivca poznáš? Popíš funkciu ochranej masky.
- Čo zabezpečíš v byte pred odchodom do úkrytu?
- Uved, kde najbližšie sa nachádza úkryt a povedz, aký čas potrebujes na presun do úkrytu.
- Čo rozumieš pod pojmom kolektívna ochrana osôb? Popíš, čo je evakuácia a ako sa uskutočňuje. Uved, aké spôsoby evakuácie poznáš a aké sú povinnosti občanov. Charakterizuj jednotlivé typy úkrytu.
- Uved, čo má obsahovať evakuáčna batožina a aká je povolená hmotnosť pre tvoj vek. Povedz základné zásady správania sa v úkrytoch.
- Vymenuj tri druhy zbraní hromadného ničenia. Povedz, aké ničivé účinky jadrových zbraní poznáš. Povedz účinky otravných látok a biologických zbraní.
- Čo je prenikavá radiácia, rádioaktívna kontaminácia, svetelné žiarenie, tlaková vlna a ako sa pred nimi chráni.
- Použi individuálnu ochranu pri kontaminácii ovzdušia otravnou látkou a urči cestu úniku. Vymenuj, aké sú zásady ochrany a prevencia pred infekčnou chorobou.

Pre žiakov 5. – 9. ročníka

Ochrana pred požiarom

- Poznáš preventívne opatrenia na ochranu pred požiarom a zásady hasenia vzniknutého začínajúceho požiaru?
- Vymenuj jednoduché hasiacie prostriedky. Aké horľaviny nimi hasíme. Povedz, akým ručným hasiacim prístrojom nesmíme hasiť horúce elektrické zariadenie pod prúdom.
- Povedz, aké horľaviny sa nesmú nachádzať v blízkosti využívacích telies. Vymenuj, aké tekuté horľaviny poznáš a akými prostriedkami ich hasíme. Povedz, aké sú zásady manipulácií s otvoreným ohňom.
- Uved, aké základné protipožiarne opatrenia poznáš a ktoré dodržiavate vo vašej domácnosti. Povedz, aké protipožiarne opatrenia musíme dodržiavať pri tábore.
- Povedz, čo prikazujú požiarne poplachové smernice vo vašej škole.

Volat, ak je ohrozený život, zdravie, majetok a životné prostredie!

Mimoriadna situácia

sa vyhlasuje a odvoláva prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Po vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú tieto úlohy a opatrenia:

- Organizovanie a zabezpečovanie hľasnej a informačnej služby.
- Záchranné práce silami a prostriedkami k celému územiu, kde bola vyhlásená mimoriadna situácia a ktoré spočívajú hlavne v záchrane a vyslobodzovaní osôb, poskytnutí predlepkárskej a lekárskej pomoci a v odsune ranených.
- Evakuácia podľa ohrozenia je krátkodobá do 72 h., alebo dlhodobá nad 72 h.
- Núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie.
- Ochrana obyvateľstva evakuáciou a ukrytím.
- Ochrana obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok prostriedkami individuálnej ochrany.
- Vyslanie základných zložiek integrovaného záchranného systému a ostatných zložiek integrovaného záchranného systému.
- Výkonanie protiradiačných, protichemických, protibiotických opatrení a priatie režimových opatrení.

Všeobecné zásady pri ohrození

- Musíme si uvedomiť, že najväčšiu hodnotu má ľudský život a zdravie a až potom záchrana majetku.
- Pamäťajme na seba ochranu a vzájomnú pomoc, poskytnutie prvej pomoci.
- Rešpektujeme informácie poskytované prostredníctvom televízie, rozhlasu a pokynov veliteľov zásahu jednotlivých zložiek IZS.
- Nerozširujeme neoverené a poplašné správy.
- Nepodceňujeme vzniknutú situáciu a zachovajme rozvahu.
- Netelefonujeme zbytočne, aby sme počas mimoriadnej udalosti alebo vyhlásenej mimoriadnej situácie nepreťažovali telefónnu a mobilnú sieť.
- Pomáhame ostatným, najmä starým a chorým ľuďom, deťom, postarajme sa o bezvládnych.
- Dodržiavajme pokyny pracovníkov civilnej ochrany obyvateľstva a ďalších záchranných zložiek, križových orgánov štátnej správy a samosprávy.
- Varovanie obyvateľstva je jedno z najdôležitejších opatrení civilnej ochrany. Ak nazná varovný signál – vznikla mimoriadna udalosť, podľa tómu a následnej informácie prostredníctvom médií a pokynov zistíme, o aké nebezpečenstvo a ohrozenie sa jedná.

6. ročník základnej školy

Každá téma obsahuje:

Úvod do problematiky so zreteľom na aktuálne dianie.

- Charakteristika nebezpečných látok ohrozujúcich školu a jej okolie.
- Vyhľásenie varovných signálov CO – činnosť v domácnostach, činnosť žiaka a triedy po ich vyhlásení.
- Dekontaminácia – hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu.
- Evakuácia z priestoru ohrozeného mimoriadnymi udalosťami.
- Pravidlá správania sa obyvateľstva pri ohrození a pri vzniku mimoriadnej udalosti.
- Určovanie pásma ohrozenia podľa meteostušie.
- Určenie vlastného stanovišta podľa mapy.
- Diskusia a záver.

Zdroj: revue Civilná ochrana, Na pomoc školám, ročníky 2013, 2014, 2015

7. ročník základnej školy

Každá téma obsahuje:

Úvod do problematiky so zreteľom na aktuálne dianie.

- Činnosť po zaznení varovných signálov civilnej ochrany.
- Kolektívna ochrana, evakuácia obyvateľstva, obsah evakuáčnej batožiny, prostriedky individuálnej ochrany.
- Ochranné stavby, pravidlá správania sa v úkrytoch, činnosť po opustení úkrytu.
- Dezinfeškcia, dezinfekcia, deratizácia, dekontaminácia.
- Zbrane hromadného ničenia – ničivé účinky, škodlivé pôsobenie na organizmus a ochrana pred nimi.
- Ochrana potravín a vody pred škodlivinami a kontamináciou.
- Diskusia a záver.

Zdroj: revue Civilná ochrana, Na pomoc školám, ročníky 2013, 2014, 2015

8. – 9. ročník základnej školy

Každá téma obsahuje:

- Úvod do problematiky so zreteľom na aktuálne dianie.
- Varovanie a vyznamenie – médiá a oznamovacie prostriedky v prípade mimoriadnej udalosti.
- Účinky chemických látok na človeka.
- Prehľad základných chemických látok nachádzajúcich sa v blízkosti bydliska a školy.
- Ochrana (individuálna a kolektívna).
- Očista zo zasiahnutia.
- Praktické odskúšanie a nácvik používania individuálnych a pridelených prostriedkov, prípadne jednoduchá očista.
- Diskusia a záver.

Zdroj: revue Civilná ochrana, Na pomoc školám, ročníky 2013, 2014, 2015

Pre učiteľov

Ochrana obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok

Ochrana pred chemickými látkami.

Ochrana pred rádioaktívnymi látkami.

Ochrana pred biologickým materiálom.

Čo rozumiete pod pojmom teroristický útok?

- Úlohy civilnej ochrany vyplývajúce zo Ženevských dohovorov a dodatkových protokolov.
- Civiličná ochrana v Slovenskej republike, jej miesto, úlohy a poslanie.
- Charakteristika – analýza územia obce, mesta, okresu.
- Varovné signály civilnej ochrany – činnosť po ich vyhlásení.
- Jadrové zbrane a ich ničivé účinky.
- Ochrana pred svetelným žiareniom, ochrana pred tlakovou vlnou (tlakovým nárazom).
- Ochrana pred prenikavou radiáciou a rádioaktívnu kontamináciu.
- Činnosť jednotiek civilnej ochrany a obyvateľstva pri hygienickej očiste a čiastočnej špeciálnej očiste materiálu.
- Nebezpečné látky v okolí školy – zásady ochrany pri ich úniku, evakuácia z ohrozeného územia podľa pokynov evakuácej komisie.
- Kolektívna ochrana – druhy ochranných stavieb (úkrytov), pravidlá správania sa v úkrytoch.
- Odstraňovanie nebezpečných látok z povrchu terénu, budov a materiálu.
- Činnosť pri záchrane ľudí zo závalov a poškodených krytov.
- Jódová profylaxia (v okoli AE).

Pre žiakov 5. – 9. ročníka

Poznávanie varovných signálov

- Hygienická očista a ochrana potravín a vody. Poznáš zásady ochrany osôb, potravín, vody a materiálu?
- Povedz, čo rozumieš pod pojmom kontaminácia.
- Uved,